

**Ogólnopolska konferencja naukowa
pn. „Ustawa o prawach konsumenta – szanse i zagrożenia”,
15 września 2014 r.,
Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego**

W dniu 15 września 2014 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego (dalej: WPIA UŁ) odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pn. „Ustawa o prawach konsumenta – szanse i zagrożenia” zorganizowana przez Katedrę Europejskiego Prawa Gospodarczego WPIA UŁ we współpracy z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: UOKiK) oraz Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych (dalej: CARS). Przedmiotem konferencji była ustawa o prawach konsumenta wchodząca w życie w dniu 25 grudnia 2014 r., implementująca do polskiego prawa dyrektywę 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów. Celem konferencji było przybliżenie słuchaczom nowej regulacji oraz próba rozwiania części pojawiających się już wątpliwości interpretacyjnych.

Otwarcia konferencji dokonali: Dziekan WPIA UŁ – dr hab., prof. UŁ Sławomir Cieślak, Adam Jasser, Prezes UOKiK, dr hab., prof. UŁ Maria Królikowska-Olczak – kierownik Katedry Europejskiego Prawa Gospodarczego oraz prof. dr hab. Tadeusz Skoczny – kierownik CARS. Wszyscy w swoich wystąpieniach podkreślali przede wszystkim wagę odbywającej się konferencji oraz konieczność wykorzystania ustanowionego dla ustawy *vacatio legis* na dyskusję i wyjaśnienie związanych z nią wątpliwości, tak aby w momencie wejścia w życie znane były konsekwencje nowej regulacji. Zwrócono także uwagę na bardzo dobrze dobrany termin konferencji – niemal 3 miesiące po uchwaleniu i 3 miesiące przed wejściem w życie nowej ustawy.

Wystąpienie wprowadzające do konferencji zaprezentowała Dorota Karczewska, Wiceprezes UOKiK, odpowiadająca za ochronę konsumentów. W swojej prezentacji zwróciła uwagę na trudny przebieg procesu legislacyjnego związanego z implementacją dyrektywy 2011/83/UE. Podkreśliła, że zarówno dyrektywa, jak i implementująca ją ustawa wyznaczają nowy kierunek w ochronie konsumentów oraz stanowią istotny krok na drodze ku ujednoczeniu systemu ochrony konsumentów w Unii Europejskiej, co powinno sprzyjać intensyfikacji transgranicznej wymiany towarów i rozwojowi związanych z nią gałęzi rynków, w szczególności rynku obrotu elektronicznego.

Konferencja została podzielona na cztery sesje tematyczne. Sesja I zatytułowana „Nowe regulacje – czy wzmacniają pozycję konsumenta?”, której moderatorem była dr hab., prof. UŁ Maria Królikowska-Olczak (Uniwersytet Łódzki), została rozpoczęta wystąpieniem dr Moniki Namysłowskiej (Uniwersytet Łódzki) pt. „Ustawa o prawach konsumenta – najważniejsze zmiany”. Prelegentka syntetycznie zaprezentowała nową regulację, wskazując zagadnienia, które w jej ocenie mogą okazać się problematyczne. Jednym z potencjalnych problemów wskazanych przez dr Monikę Namysłowską był brak wyraźnie wskazanych w ustawie sankcji za naruszenie obowiązków informacyjnych. Następnie dr hab. Anna Piszcz (Uniwersytet w Białymstoku) przeprowadziła analizę wyłączeń spod zastosowania ustawy w swoim referacie zatytułowanym „Wyłączenia spod zakresu stosowania ustawy – praktyczny wymiar dla konsumentów i przedsiębiorców”. Na zakończenie

pierwszej sesji dr Małgorzata Sieradzka (Uczelnia Łazarskiego) zaprezentowała nową definicję konsumenta w referacie pt. „Konsument w świetle ustawy – czy zmiany idą w dobrym kierunku”.

Pierwsza sesja konferencji wywołała żywiołową dyskusję na sali. Głos zabrał między innymi prof. dr hab. Wojciech J. Katner, sędzia Sądu Najwyższego, który skrytykował ustawę o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej z 2002 r. oraz aktualne tendencje w tworzeniu prawa, w szczególności dodawanie w każdej ustawie autonomicznych „słowniczków” i tworzenie wielu definicji tego samego pojęcia, różniących się w zależności od regulowanej materii. Jednocześnie pozytywnie wypowiedział się na temat definicji konsumenta zawartej w nowej ustawie o prawach konsumenta.

Krytyka wypowiedziana przez prof. dr hab. Wojciecha J. Katnera spotkała się z natychmiastową reakcją dr Anety Wiewiórskiej-Domagalskiej, reprezentującej Ministerstwo Sprawiedliwości, która wzięła w obronę zarówno autorów ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej, jak i autorów nowej regulacji. Jej zdaniem, zarzuty powinny być skierowane pod adresem prawodawcy unijnego, który decydując się na harmonizację zupełną, wyłącza możliwość swobodnego odstąpienia od regulacji zawartych w dyrektywach.

Druga sesja konferencji zatytułowana „Prawo konsumenta do informacji i odstąpienia od umowy – obowiązki i wyzwania dla przedsiębiorców”, poświęcona przede wszystkim nowym obowiązkom informacyjnym nakładanym na przedsiębiorców, moderowana przez dr Joannę A. Luzak (Uniwersytet w Amsterdamie, Holandia), rozpoczęła się od wystąpienia dr Marka Świerczyńskiego (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego). W referacie pt. „Obowiązki informacyjne przedsiębiorcy” zaprezentował on zakres informacji, jakie przedsiębiorca jest zobowiązany każdorazowo przekazać konsumentowi, poddał w wątpliwość czy spełnią one swoją funkcję, ponieważ konsument może okazać się nimi niezainteresowany i zwyczajnie nie chce tracić czasu na zapoznanie się z tak dużą ilością tekstu, co w efekcie pozbawi go części ochrony wprowadzanej przez nową ustawę. Kolejny referat zaprezentował dr hab., prof. UŁ Paweł Książak (Uniwersytet Łódzki), który w swoim wystąpieniu pt. „Skutki prawne naruszenia obowiązków informacyjnych przez przedsiębiorców” przeprowadził szczegółową analizę następstw cywilno-prawnych niezastosowania się przedsiębiorcy do obowiązków nałożonych na niego przez ustawę. Zaprezentowane zostało szerokie spektrum możliwych konsekwencji, począwszy od prawa do odstąpienia od umowy lub stwierdzenia jej nieważności, poprzez hipotetyczną możliwość dochodzenia odszkodowania, kończąc na propozycji wyprowadzenia z obowiązków informacyjnych uregulowanych w ustawie dobra osobistego konsumentów w postaci „prawa do podjęcia oświeconej decyzji” – swobody w kreowaniu i zawieraniu umów, które mogłyby być powiązane z godnością lub wręcz wolnością każdej osoby. Wyprowadzone na tym gruncie interesy niemajątkowe konsumentów mogłyby również podlegać ochronie poprzez możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych. Kolejny referat pt. „Specyfika umów o dostarczenie treści cyfrowych” zaprezentowali dr Berenika Kaczmarek-Templin (Uniwersytet Opolski) wraz z dr hab., prof. UO Dariuszem Szostkiem (Uniwersytet Opolski). Referenci w szczególności podkreślali obszerność pojęcia treści cyfrowych, przy obrocie którymi znajdzie zastosowanie analizowana ustawa. Powyższe wiązało się będzie z koniecznością przystosowania prowadzonej działalności gospodarczej przez bardzo wielu przedsiębiorców, którzy dotychczas nie mieli styczności z tak obszernymi obowiązkami względem konsumentów, w szczególności w sferze informacyjnej. Następnie dr hab. Marlena

Pecyna (Uniwersytet Jagielloński) przedstawiła problematykę odstąpienia przez konsumenta od zawartej umowy. Na zakończenie II sesji konferencji dr hab. Edyta Rutkowska-Tomaszewska (Uniwersytet Wrocławski) obszernie zaprezentowała problematykę relacji regulacji sektora usług finansowych i regulacji praw konsumentów w referacie zatytułowanym „Umowy dotyczące usług finansowych zawierane na odległość”.

Sesja III zatytułowana „Wybrane aspekty odpowiedzialności przedsiębiorcy w obrocie konsumenckim”, moderowana przez dr Beatę Giesen (Uniwersytet Łódzki), rozpoczęła się od wystąpienia pt. „Skutki prawne spełnienia niezamówionych świadczeń” zaprezentowanego przez dr Elwirę Macierzyńską-Franaszczyk (Akademia Leona Koźmińskiego), która przedstawiła problem dostarczania konsumentom niezamówionych przez nich towarów i konsekwencji prawnych, jakie taka sytuacja będzie rodziła pod rządami nowej ustawy. W kolejnym wystąpieniu pt. „Rękojmia i gwarancja – zmiany w odpowiedzialności” dr hab. Monika Jagielska (Uniwersytet Śląski) przeanalizowała przyczyny wprowadzenia zmian i szczegółowo zaprezentowała relację pomiędzy rękojmią i gwarancją udzielaną przez przedsiębiorcę. Na zakończenie III sesji konferencji głos zabrał prof. dr hab. Wojciech J. Katner (Uniwersytet Łódzki), który w wystąpieniu pt. „Czy nowa ustawa w zakresie dotyczącym rękojmi i gwarancji przy sprzedaży jest nam rzeczywiście potrzebna? Doświadczenia doktryny i orzecznictwa na tle k.c. oraz ustawy z 2002 r. o sprzedaży konsumenckiej” pozytywnie odniósł się do nowej ustawy o prawach konsumenta, jednak skrytykował, że jej wprowadzenie trwało aż 11 lat i wiązało się z koniecznością stosowania ustawy z 2002 r. o sprzedaży konsumenckiej, którą ocenia krytycznie. Prof. dr hab. Wojciech J. Katner pozytywnie odniósł się do powrotu pojęcia „wady fizycznej” oraz podkreślił, że w jego ocenie będzie istniała możliwość odpowiedniego wykorzystania dużego dorobku doktryny oraz orzecznictwa SN oraz sądów powszechnych dotyczącego rękojmi i gwarancji.

W trakcie dyskusji, która nastąpiła po zakończeniu trzeciej sesji konferencji największe emocje budziły zagadnienia relacji rękojmi za wady fizyczne rzeczy do gwarancji udzielanej przez przedsiębiorcę oraz kwestia bardzo silnej ochrony konsumenta w przypadku spełnienia na jego rzecz niezamówionego świadczenia. W tym kontekście podkreślano, że pozbawienie przedsiębiorcy wszelkich roszczeń względem konsumenta, który otrzymał wprawdzie niezamówione przez siebie świadczenie, ale jednak zaczął z niego korzystać, jest rozwiązaniem zbyt drastycznym.

Moderatorem ostatniej sesji konferencji pt. „Praktyczne skutki wejścia w życie ustawy – różne perspektywy” była dr Monika Namysłowska. W czwartej sesji referaty przedstawili: dr Aneta Wiewiórowska-Domagalska (Ministerstwo Sprawiedliwości), Małgorzata Rothert (Miejski Rzecznik Konsumentów w Warszawie/Wiceprzewodnicząca Krajowej Rady Rzeczników Konsumentów), Łukasz Wroński (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów), dr Dominik Lubasz (Lubasz i Wspólnicy – Kancelaria Radców Prawnych) oraz Grzegorz Wójcik (Członek Zarządu Izby Gospodarki Elektronicznej). W tej części konferencji zaprezentowane zostało spojrzenie na nową ustawę z punktu widzenia podmiotów, które ją przygotowywały (Ministerstwo Sprawiedliwości) oraz podmiotów, które będą musiały ją stosować (Miejscy Rzecznicy Konsumentów, urzędnicy, radcowie prawni oraz adwokaci reprezentujący przedsiębiorców oraz sami przedsiębiorcy). W związku z powyższym przez dr Anetę Wiewiórowską-Domagalską zaprezentowane zostały: przebieg procesu legislacyjnego nowej ustawy, najistotniejsze problemy, z którymi musieli zmierzyć się jej twórcy oraz relacja ustawy względem dyrektywy 2011/83/UE i konsekwencje związane

z późniejszą koniecznością wykazania prawidłowej jej implementacji do prawa krajowego. Z kolei praktycy wskazywali na liczne zagadnienia sporne i problemy interpretacyjne, jakie mogą wyniknąć na tle stosowania ustawy o prawach konsumenta. Dr Dominik Lubasz wskazywał na niejasność podobnych, lecz różnych pojęć wykorzystywanych przez ustawodawcę, m.in. takich jak: „jasny i zrozumiały”, „jasny i widoczny”, „jasne i czytelne”, które zgodnie z zasadami wykładni powinny być rozumiane inaczej, a jednocześnie są bliskoznaczne. Z kolei Grzegorz Wójcik zwracał uwagę na olbrzymią ilość nowych obowiązków nakładanych na przedsiębiorców sektora e-commerce, wysokie koszty związane z koniecznością dostosowania wykorzystywanych witryn internetowych oraz potencjalne problemy ze zrozumieniem przez konsumentów pojęć wykorzystywanych przez ustawodawcę, które musi wprowadzić przedsiębiorca internetowy do swoich formularzy, związanych przykładowo z obowiązkiem wyraźnego wskazania momentu wiążącego zawarcia umowy i konieczności uiszczenia zapłaty przez konsumenta.

Konferencja została zakończona po ponad 8 godzinach obrad i cieszyła się niezmiernie dużym zainteresowaniem – osobiście wzięło w niej udział blisko 350 osób, a dodatkowo transmisję na żywo miała możliwość śledzić nieograniczona liczba zainteresowanych. Dzięki prelegentom oraz aktywnemu uczestnictwu wielu słuchaczy, konferencja stanowiła doskonałą płaszczyznę wymiany poglądów i wątpliwości odnoszących się do nowej ustawy o prawach konsumenta, a także przyczyniła się do rozwikłania wielu problematycznych, z praktycznego punktu widzenia, zagadnień. Transmisję z konferencji można obejrzeć na stronie www.uokik.gov.pl.

mgr Mateusz Izbicki

doktorant; Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego
Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego;
e-mail: m.m.izbicki@gmail.com